

การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

The Study of English Communication Competency Components for Careers According to National Strategy 20 Years of Students Grade 9

อุปกิต ทรวงทองกลาง**

สมบัติ คชสิทธิ์***

พิทักษ์ นิลนพคุณ****

เมษา นวลศรี*****

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ที่ผู้เขียนได้สังเคราะห์ขึ้นจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ สมรรถนะ สมรรถนะ การสื่อสารภาษาอังกฤษ สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในศตวรรษที่ 21 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) และ องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

คำสำคัญ : สมรรถนะ / สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

Abstract

This article, for teacher using in the design of English language teaching activities for careers, the author intends to present English communication competency components for careers according to nation strategy 20 years of students grade 9. The author has synthesized studying data from documents and related research with details about; competency, English communication competency, English communication competency in the 21st century, teaching English for specific purposes (for careers) and Components of English communication competency for careers.

Keywords : Competency / English communication competency for careers

*ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์

**นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

*****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประกอบกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษปี พุทธศักราช 2557 ด้วยภาษาอังกฤษ เป็นภาษาสากลที่มีการใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุดภาษาหนึ่ง โดยที่องค์ความรู้ที่สำคัญของโลกส่วนใหญ่ถูกบันทึกและเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือเข้าถึงองค์ความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ พัฒนาหลักสูตรและรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับประกอบอาชีพ โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่จะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในโรงเรียนขยายโอกาส และมี การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น สามารถจัดให้เป็นสาระเพิ่มเติมในลักษณะวิชาเลือกได้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) โดยครอบคลุม ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะด้านศีลธรรม จรรยาบรรณ และ ทักษะภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมและผลผลิตใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารเป็นตัวขับเคลื่อน และคนไทยในยุคนี้จำเป็นต้องมีทักษะความเป็นนานาชาติ (Internationalization Skills) อันเป็นความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกที่เชื่อมโยงถึงกันได้ รู้และเข้าใจความแตกต่างของบุคคลต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในฐานะภาษาสากล (English as Global Language) ที่นิยมใช้ติดต่อสื่อสารกันในโลกและ นับเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงผู้คนบนโลกได้ (สมบัติ คชสิทธิ์, จันทน์ อินทรสุด, และ ธนกร สุวรรณพฤติ, 2560)

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการสิ้นสุดการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนสำหรับโลกของการทำงานที่ใช้ภาษาในการสื่อสาร

สมรรถนะ

ความหมายของสมรรถนะ

ดาวิด แมคเคลแลนด (David McClelland, 1993 อ้างถึงใน สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2548) นักวิชาการที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกา ได้กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) บุคลิกที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ที่สามารถผลักดันให้บุคคลนั้น มีผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดให้บุคคลนั้นรับผิดชอบ โดยสมรรถนะ (Competency) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 5 ส่วน ดังนี้

1. ทักษะ (Skills) สิ่งที่คุณสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี โดยที่มีการฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ เช่น หมอพินมีทักษะในการอดฟันโดยที่คนไข้ไม่รู้สึกรู้เจ็บหรือปวด
2. ความรู้ (Knowledge) ความรู้ที่แต่ละบุคคลมีโดยเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้ด้านการบริหาร ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เป็นต้น
3. ค่านิยม ทศนคติ และเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของบุคคล หรือสิ่งที่คุณคิดว่า ตัวเองเป็น Self-Concept ตัวอย่างเช่น คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความเชื่อมั่นว่าตัวเองสามารถที่จะแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ได้ Self-Confidence เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะของแต่ละคน (Trait) คือสิ่งที่กล่าวถึงบุคคลนั้น ตัวอย่างเช่น เขาเป็นคนที่มีความเป็นผู้นำ หรือเขาเป็นคนที่มีความเชื่อถือน่าไว้วางใจ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ (Motive) คือสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมหรือกระทำให้ตัวเขาไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมาย เช่น บุคคลที่มุ่งประสบความสำเร็จ (Achievement orientation) จะเป็นบุคคลที่ชอบตั้งเป้าหมาย และทำสิ่งนั้นให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งพยายามปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองอยู่เสมอ

สก๊อต บี พารี (Scott B. Parry, 1988 อ้างถึงใน สุภิญญา รัชมีธรรมโชติ, 2548) ได้ให้คำนิยามของสมรรถนะว่า สมรรถนะคือ กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีผลต่องานหนึ่ง ๆ โดยที่คือ กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่กล่าวนั้นมี ความสัมพันธ์กับงาน สามารถที่จะวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ ที่สามารถส่งเสริมหรือสร้างขึ้นได้โดยการ พัฒนาหรือฝึกอบรม

อานนท์ ศักดิ์วีระวิญญ์ (2547) ได้สรุปนิยามของคำว่า สมรรถนะ ดังต่อไปนี้ สมรรถนะ คือ คุณลักษณะของ บุคคล ที่ประกอบด้วย ทักษะ ความรู้และความสามารถ รวมถึง คุณสมบัติต่าง ๆ ได้แก่ บุคลิกภาพ คุณลักษณะทาง กายภาพ ค่านิยม จริยธรรม และอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเหมาะสมและสอดคล้องกับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้อง สามารถจำแนกผู้ที่ประสบความสำเร็จต้องมีคุณลักษณะ หรือลักษณะเด่น ๆ อะไรบ้าง หรือกล่าวได้ว่า สาเหตุที่บุคคลไม่ ประสบความสำเร็จมีอะไรบ้าง หรือเพราะขาดคุณลักษณะอะไร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาตอนต้น ร่วมกับคณะวิจัยและคณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใน คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้นิยามความหมายของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่ แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของตนมาประยุกต์ใช้ในงาน หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนประสบความสำเร็จ

สรุป คำนิยาม ของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำ ความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยมีผลงานที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบของสมรรถนะ

ตามหลักแนวคิดแมคเคลแลนด์ มี 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้ในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระที่สำคัญ เช่น ความรู้ด้าน เครื่องยนต์ เป็นต้น

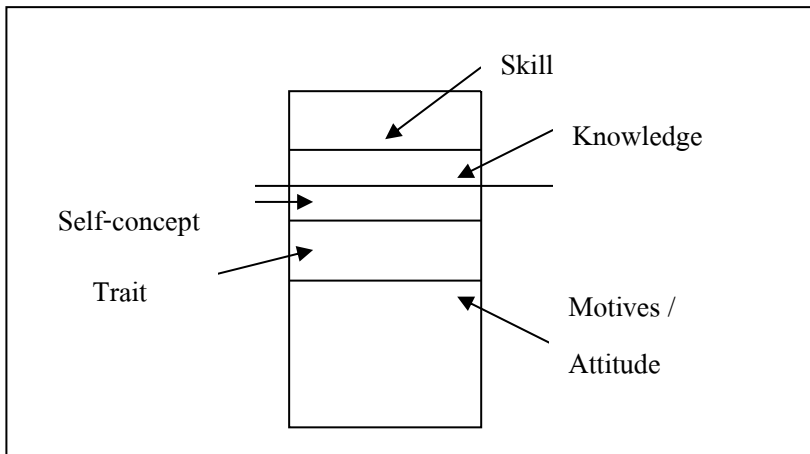
2. ทักษะ (Skills) คือ สิ่ง que ปฏิบัติได้และให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะ ทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดได้นั้นจะต้องมีพื้นฐานทางความรู้ รวมทั้งสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่อง ว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – Concept) คือ ค่านิยม เจตคติ รวมทั้ง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความเชื่อมั่นในตนเองหรือ ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่กล่าวถึงบุคคลนั้น เช่น มีคนที่ลักษณะเป็นผู้นำ หรือ คนที่น่าเชื่อถือไว้วางใจได้ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives / Attitude) เป็นแรงจูงใจ แรงผลักดัน แรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งประสบความสำเร็จ เป็นต้น

ทั้งส่วนประกอบ 5 องค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นแสดงความสัมพันธ์ในเชิงอธิบายเปรียบเทียบดังภาพ ต่อไปนี้

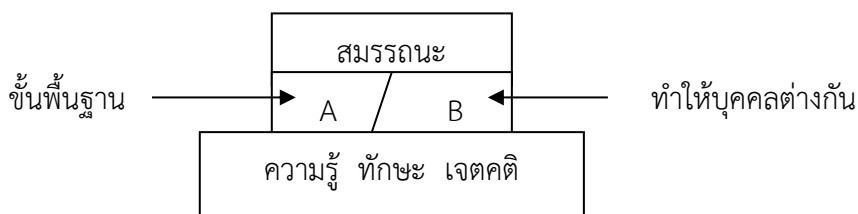

ภาพที่ 1 แสดงแบบจำลองภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ของสมรรถนะ

จากภาพ แสดงแบบจำลองภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ของสมรรถนะ จะเห็นได้ว่า ทั้งทักษะ (Skills) และ ความรู้ (knowledge) นั้นอยู่ในส่วนบน นั่นหมายถึง ทั้ง ทักษะ (Skills) และ ความรู้ (knowledge) สามารถที่จะพัฒนาขึ้นได้ไม่ยาก จะโดยวิธีเรียนรู้ประสบการณ์ตรงหรือวิธีการศึกษาค้นคว้า และมีการฝึกฝนจนเกิดความเชี่ยวชาญ

จากองค์ประกอบของสมรรถนะตามแนวคิดของแมคเคิลแลนดั้น สกอตต์ บี พารี มีความเห็นว่าควรจะรวมส่วนประกอบที่เป็น คุณลักษณะ ความคิดเกี่ยวกับตนเอง และแรงจูงใจเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มคุณลักษณะ (Attributes)

ดังนั้นบางครั้งเมื่อพูดถึงองค์ประกอบของสมรรถนะจึงมีเพียง 3 ส่วนประกอบ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งตามทัศนะของแมคเคิลแลนดั้น กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะว่า สมรรถนะเป็นส่วนประกอบขึ้นมา จากความรู้ ทักษะ และเจตคติ / แรงจูงใจ ที่ก่อให้เกิดสมรรถนะ (สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2548) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สมรรถนะเป็นส่วนประกอบที่เกิดขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ เจตคติ

จากภาพสมรรถนะเป็นส่วนประกอบที่เกิดขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ เจตคติ ความรู้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดสมรรถนะ

ดังนั้นส่วนประกอบเดียว จะไม่ถึงเป็นสมรรถนะ เช่น ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ประสบความสำเร็จถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะ สมรรถนะในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานสูงสุดนั้น

ตัวอย่างเช่น ความรู้ในการขับรถ ถือว่าเป็นความรู้ แต่ถ้านำความรู้มาทำหน้าที่เป็นผู้สอนขับรถ และมีรายได้จากส่วนนี้ ถือว่าเป็นสมรรถนะ ในทำนองเดียวกัน ความสามารถในการก่อสร้างบ้านถือว่าเป็นทักษะ แต่ความสามารถในการสร้างบ้านและนำเสนอให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง ได้ถือว่าเป็นสมรรถนะ และกรณีเจตคติ / แรงจูงใจ ก็ไม่ใช่สมรรถนะ แต่สิ่งจูงใจให้เกิดพลังในการทำงานจนสำเร็จตรงตามเวลาหรือเรียกว่ากำหนด ถือว่าเป็นสมรรถนะ

การที่บุคคลจะสามารถทำงานใด ๆ ได้สำเร็จนั้นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่

1. มีความรู้และนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์ได้ เช่น เด็กหญิงไม่รู้ว่าจะเล่นเกมมีชื่อเรียกว่าอะไร แต่เธอก็ใช้ความรู้จากคำที่เธอรู้อพยายามชี้แจงจนคุณยายเข้าใจ

2. มีทักษะ เด็กหญิงมีทักษะการใช้ภาษาสื่อสารเป็นทุนเดิมและพยายามใช้ทักษะการพูดของเธอชี้แจงจนคุณยายเข้าใจ

3. มีเจตคติ แรงจูงใจ และคุณลักษณะที่ส่งเสริมพฤติกรรม การกระทำให้บรรลุผล เช่น ความอยากได้ของเกม เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เด็กหญิงพยายามอธิบายจนคุณยายเข้าใจ

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

การวัดสมรรถนะ

ในการวัดสมรรถนะ อาศัยวิธีการหรือใช้เครื่องมือบางชนิดเพื่อวัดสมรรถนะของบุคคล ดังต่อไปนี้ (ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2554)

1. ประวัติการทำงานของคุณเคยมีประสบการณ์อะไรมาบ้าง มีความรู้ ทักษะ หรือความสามารถอะไรจากประวัติการทำงานทำให้ได้ข้อมูลส่วนบุคคลในการวัดสมรรถนะ

2. ผลประเมินการทำงาน (Performance Appraisal) โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานใน 5 ลักษณะ คือ

2.1 ผลการทำงานที่เป็นเนื้องาน (Task Performance) เป็นการทำงานที่ได้เนื้องานแท้ ๆ

2.2 ผลงานการทำงานที่ไม่ใช่เนื้องาน แต่เป็นสภาพบริบทของเนื้องาน (Contextual Performance) ได้แก่ คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของคนทำงาน เช่น เสียสละช่วยเหลือคนอื่น การมีน้ำใจ เป็นต้น

2.3 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทั้งการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ สัมภาษณ์ตามที่กำหนดประเด็นไว้ กำหนดคำสัมภาษณ์ไว้ หรือการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง คือ กระบวนการสนทนาให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อย่างเป็นกันเอง สอบถามตามสถานการณ์ คล้ายกับเป็นการพูดคุยกันธรรมดา ๆ โดยผู้สัมภาษณ์มีการจัดเตรียมคำถามไว้ในใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด

2.4 ศูนย์ประเมิน (Assessment Center) คือ ศูนย์รวมเทคนิคที่มีการวัดหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกันทางจิตวิทยา รวมทั้งการสนทนากลุ่มแบบไม่มีหัวหน้ากลุ่ม

2.5 การประเมิน 360 องศา หมายถึง การประเมินรอบด้านเพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ได้แก่ การประเมินจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น

ในการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สมรรถนะ ผู้เขียนได้ศึกษาความหมาย องค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะ รวมถึงการวัดสมรรถนะ เพื่อทราบและทำความเข้าใจ เพื่อสังเคราะห์สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละด้าน กล่าวได้ว่า สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพต้องประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ/เจตคติ และวิธีการในการที่จะวัดสมรรถนะทั้ง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการส่งสารและรับสาร มีวัฒนธรรมในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและทัศนคติของตนเอง ในการที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งประสบการณ์ในการที่จะพัฒนาตนเองและส่วนรวม การเจรจาเพื่อต่อรองและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข่าวสาร ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนใช้การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพที่คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ประกอบไปด้วย ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านการสื่อสารทางสังคม ความสามารถด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย และ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและการเขียน เป็นความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในบริบทหรือเนื้อหาที่ครูผู้สอนได้มีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนมีการเน้นกระบวนการคิดและการริเริ่มกิจกรรมการสื่อสาร เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถที่จะนำกิจกรรมไปปฏิบัติได้จริง และเพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นักเรียนสามารถที่จะประเมินตนเองในการสื่อสาร รวมทั้งสามารถที่จะสะท้อนการปฏิบัติการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ภายใต้ความนิยม ความเชื่อ และพฤติกรรม ต่อตนเองและผู้อื่น โดยเป้าหมายคือ นักเรียนจะต้องเป็นพลเมืองสากลในการที่จะแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (Intercultural and Citizenship Education) เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น มีกระบวนการคิดด้านภาษามีความสามารถเป็นผู้ปฏิบัติทางภาษาในโลก (Action in the world) และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทางภาษาในสังคม (จิตติยา เรือนนระการ, 2560)

คาน (Kohn, 2009) ได้กล่าวว่า สมรรถนะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ เป็นการให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ที่จะทำให้การสื่อสารกับผู้อื่นประสบความสำเร็จจากการใช้ภาษาและเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

จากแนวคิดของ ความหมายสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถด้านการสื่อสารทางสังคม ความสามารถด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและการเขียน โดย การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะไปใช้กับ ทักษะ การฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารหรือการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับเจ้าของภาษา

สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21

บายแรม (Byram, 2012) ที่ให้ความหมายของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่าหมายถึง การคิดสร้างกิจกรรมหรือโครงการทางภาษาที่สนับสนุนการให้อำนาจแก่ผู้เรียนในการเลือกกิจกรรม ที่เหมาะสม และเป็นการปรับปรุงโลกทางสังคมของผู้เรียนให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นความพยายามของครูในการสนับสนุนผู้เรียนให้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน งานการศึกษาต่อการจัดกระบวนการสอนให้เป็นรูปธรรม ผู้เรียนสามารถเลือกทางเลือกในการใช้ภาษาตามสภาพจริงและจินตนาการในโลกสังคม (Social worlds) บริบททางสังคม

บาตัง (Batang, 2014) ได้กล่าวถึง การก่อให้เกิดสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษใน ศตวรรษที่ 21 คือ ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ด้านการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนสามารถสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในระดับสถานศึกษา รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษาที่จะปรับเปลี่ยนและจัดการเรียนรู้ ด้านภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ด้านภาษาตามบริบทของสังคมและสามารถพัฒนาด้าน ภาษา

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ได้มีการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวคิดการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching - CLT) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษา ที่มีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และให้เกิดสมรรถนะ 4 ด้าน (Herrera; & Murry, 2005) ได้แก่ 1) ด้านหลักหรือ โครงสร้าง ภาษา (Grammatical competence) 2) ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) หรือ การใช้ ภาษาอย่างเหมาะสมกับบริบท 3) ด้านการใช้ภาษาให้เกิดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของข้อความ (Discourse competence) และ 4) ด้านการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อความหมาย (Strategic competence) โดยสมรรถนะดังกล่าวได้ รวมเข้ากับเกณฑ์ของกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล CEFR ในการประเมินความสามารถใน การสื่อสารภาษาอังกฤษ

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสาร (Communicative Language Teaching - CLT) คือแนวคิดซึ่งเชื่อม ระหว่างความรู้ทางภาษา (Linguistic knowledge) ทักษะทางภาษา (Language skill) และความสามารถในการสื่อสาร (Communicative ability) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อสาร คเนลและสเวน (Canale & Swain, 1980) วิดโดซัน (Widdowson, 1978) และเซวิกนอน (Savignon, 1983) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถใน การสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านหลักหรือโครงสร้างภาษา (Grammatical competence) หมายถึง ความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง
2. ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) หรือการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับบริบท หมายถึง การใช้คำ และโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถาม ทิศทางและข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น
3. ด้านการใช้ภาษาให้เกิดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของข้อความ (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical form) กับความหมาย (meaning) ในการ พูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน
4. ด้านการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อความหมาย (Strategic competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การ ติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จโดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นนั้น หยุดลงกลางคัน เช่นการใช้ภาษาท่าทาง (Body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้อีก 1 องค์ประกอบ ดังนี้ จากการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม

5. ด้านทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสาร (Metacognitive Competence) หมายถึง การ ตระหนักรู้การควบคุมความคิด การประเมิน วางแผน และจัดระบบ การคิดของตน เป็นความสามารถในการตรวจสอบ การคิดของตน (Gagne, 1985; Oxford, 1990)

โฮมส์ (Hymes, 1981) กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษว่า การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) เป็นส่วนสำคัญของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น คนรู้ว่าควรพูดอย่างไรในสถานการณ์ใด จุดประสงค์ของการสนทนา ตลอดจนคำนึงถึงบทบาททางสังคมของตนเอง และผู้ร่วมสนทนาอื่น ประกอบไปด้วยความรู้และความสามารถที่จะรู้ว่าข้อความหนึ่ง ๆ นั้นถูกต้องตามกฎไวยากรณ์หรือไม่เป็นที่ยอมรับสำหรับเจ้าของภาษาหรือไม่ มีความเหมาะสมที่จะพูดกับใคร ในสถานการณ์ใด และสิ่งที่เจ้าของภาษาพูดในบริบทหนึ่ง ๆ หมายถึงอะไร ทำให้เราพูดหรือแสดงออกทางภาษาได้เหมือนเจ้าของภาษา

กาเย่ (Gagné, 1985) กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ เป็นการศึกษาภาษาศาสตร์เกี่ยวกับในเรื่อง ความสามารถทางไวยากรณ์ (Grammatical competence) ความสามารถวาทกรรม (Discourse competence) ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics competence) และความสามารถเชิงกลยุทธ์ (Strategic competence) รวมทั้งชี้ให้เห็นว่าอภิปัญญา (Metacognition competence) เป็นกระบวนการทางปัญญา ระดับสูงและเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสอน เป้าหมายของการสอนคือ การให้ความรู้และพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการวางแผน ตรวจสอบและจัดระเบียบกลยุทธ์การเรียนรู้ใหม่

บาชแมน (Bachman, 1990) กล่าวว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คือ การใช้ความรู้ด้านภาษา เช่น ความรู้เรื่องไวยากรณ์ ร่วมกับบริบทในการใช้ภาษาและการตีความข้อความต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจว่าจะใช้ความรู้ที่มีอยู่ทางภาษาอย่างไร และความสามารถในการใช้ภาษามี 2 องค์ประกอบหลัก คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษา (Language knowledge) และ สมรรถนะกลยุทธ์ (Strategic competence)

ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ได้เสนอการจัดประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษา เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ กลวิธีทางตรง และกลวิธีทางอ้อม ดังนี้

กลวิธีการเรียนทางตรง (Direct Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ ภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนเรียน โดยกลวิธีนี้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางสมองที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. กลวิธีด้านการจำ (Memory Strategies) กลวิธีนี้ผู้เรียนต้องใช้กลไกทางสมองที่ช่วยให้ผู้เรียนเก็บข้อมูลความรู้ทางภาษาไว้ โดยเฉพาะเรื่องคำศัพท์ และนำออกมาใช้เมื่อต้องการ
2. กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการทางสมอง โดยผู้เรียนกำหนดและปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการใช้ภาษา กลวิธีนี้ผู้เรียนใช้มากกว่ากลวิธีอื่น ๆ
3. กลวิธีชดเชยข้อบกพร่อง (Compensation Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียน ใช้เพื่อสื่อสารและเดาความหมาย เมื่อพบปัญหาในการเรียนหรือการใช้ภาษาเป้าหมายนั้น

กลวิธีในการเรียนทางอ้อม (Indirect Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการจัดการกับการเรียนและส่งเสริม รวมทั้งควบคุมกระบวนการเรียนของตน เนื่องจากในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นผู้เรียนต้องพบกับความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านคำศัพท์ กฎเกณฑ์ และโครงสร้างทางภาษา วิธีการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ วัฒนธรรมและสังคมการใช้กลวิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนนำมาใช้จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ กลวิธีดังกล่าวแบ่งได้ดังนี้

1. กลวิธีที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Meta-cognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการวางแผนการเรียน เพื่อใช้กระบวนการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนอกจากนี้ยังหมายถึง กลวิธีผู้เรียนใช้ในการประเมินผล และตรวจสอบข้อผิดพลาดในการเรียนด้วย
2. กลวิธีด้านอารมณ์ (Affective Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ เพื่อควบคุมอารมณ์และทัศนคติในการเรียน รวมทั้งใช้กลวิธีในการส่งเสริมหรือพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

3. กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) หมายถึง กลวิธีที่จำเป็นต้องใช้ เมื่อผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพราะภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคมซึ่งการสื่อสารทางภาษาจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่น ๆ ด้วย กลวิธีทางสังคมนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถ เพิ่มขึ้นในการพัฒนาความเข้าใจ ความคิด และความรู้สึกของผู้อื่น

ลิตเติลวูด (Littlewood, 1991) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษไม่จำกัดไว้เพียงแค่ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มี การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะ โดยสัมพันธ์ความสามารถทางไวยากรณ์เข้ากับยุทธศาสตร์ การสื่อสารด้วยวิธีการที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะ ในชีวิตจริง ผู้เรียนต้องสัมผัสกับการสื่อสาร ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรสอนให้ผู้เรียนคุ้นกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และนำภาษาที่คุ้นเคยนั้นไปใช้ได้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

วิลเลียม (William, 1994) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่าจะเน้นทักษะการฟังและทักษะการพูด มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบซึ่งกันและกันและให้ความสำคัญกับสถานการณ์ในการใช้ภาษามากกว่าโครงสร้างทางไวยากรณ์

ชอมสกี (Chomsky, 2009) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารโดยมีแนวคิดในเรื่องภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคม โดยเขาเปลี่ยนแนวคิดทางภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้าง (Structuralist) จากการวิเคราะห์โครงสร้างแบบพื้นผิว (Surface Structure) มาศึกษาโครงสร้างที่เป็นส่วนลึกทางความหมาย (Deep Structure) และมีความเชื่อในเรื่องของความแตกต่างระหว่างสมรรถนะหรือความสามารถที่มีอยู่จริง (Competence) กับความสามารถที่ปรากฏ (Performance) ซึ่งความเชื่อนี้มีบทบาทสำคัญต่อระบบไวยากรณ์แบบปริวรรต (Transformational Grammar)

สมิตรา อังวัฒนกุล (2553) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสาร คือ การนำภาษาไปใช้การสื่อสาร หรือสื่อความหมายได้ไม่ควรให้ผู้เรียนได้เรียนเฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารนั้นต้องใช้ภาษาเป็นสื่อ เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคม การที่ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารได้นั้น ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษา และยังต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ที่มีความหลากหลายต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การเลียนแบบ การออกเสียง การแสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา เป็นต้น

สรุป การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching - CLT) ที่สามารถให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นการใช้ภาษามากกว่าเน้นหลักการทางภาษา รวมทั้งให้ความสำคัญกับความถูกต้องและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา โดยสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ด้านหลักหรือโครงสร้างภาษา (Grammatical competence) 2) ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) หรือ การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับบริบท 3) ด้านการใช้ภาษาให้เกิดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของข้อความ (Discourse competence) 4) ด้านการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อความหมาย (Strategic competence) และ 5) ด้านทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสาร (Metacognitive Competence)

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ)

ความหมายของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) สตีเวน Streven (1987 อ้างถึงใน ดารณี ตันติวงศ์ไชยชาญ, 2543) อธิบายโดยการกำหนดคุณลักษณะของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน กำหนดเนื้อหาสัมพันธ์ กับสาขาวิชา อาชีพ และกิจกรรมของผู้เรียน ศัพท์สำนวน โครงสร้าง และไวยากรณ์เหมาะสมกับ เนื้อหา กำหนดทักษะภาษาตรงตามความต้องการของผู้เรียน และวิธีการสอนนั้นอาจแตกต่างจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป

นอส และรอดเฟอร์ส (Noss & Rodfers, 1976 อ้างถึงใน ดารณี ตัณตวิวงศ์ไชยชาญ, 2543) ได้กล่าวถึงความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะว่า เป็นเนื้อหาของภาษาอังกฤษที่เลือกมาสนองวัตถุประสงค์ความต้องการของผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของ

มันบี (Munby, 1978 อ้างถึงใน ดารณี ตัณตวิวงศ์ไชยชาญ, 2543) ที่ได้กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ หมายถึง ภาษาอังกฤษที่จัดเนื้อหาและอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความต้องการในการสื่อสารของผู้เรียน นอกจากนี้

แมคกี (Mackey, 1978 อ้างถึงใน ดารณี ตัณตวิวงศ์ไชยชาญ, 2543) ได้กล่าวถึงภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ว่าเป็นการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายที่ใช้ประโยชน์ได้จริง หมายความว่าสามารถนำไปใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือ ดังนั้นจุดหมายปลายทางของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ไม่ได้อยู่ที่ความเข้าใจในบทเรียนนั้น แต่เป็นความเข้าใจเพื่อนำแนวทางไปใช้ในอนาคต

สรุป การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) หมายถึง การสอนภาษาอังกฤษที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในสาขาอาชีพและความถนัดที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนได้ใช้ความรู้ด้านภาษาเป็นพื้นฐานในการเรียนโดยที่ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีขอบเขตที่จำกัดกว่าภาษาอังกฤษทั่วไป โดยเป็นการสอนภาษาอังกฤษที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

องค์ประกอบการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

บรีเกอร์ (Brieger, 1995 อ้างถึงใน ดาว แสงบุญ, 2543) กล่าวว่า การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) แตกต่างจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป เนื่องจากภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) สะท้อนความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้เรียนหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้เรียนที่กำลังศึกษาเพื่อเตรียมตัวสู่การประกอบอาชีพในอนาคต (Pre-service students) และผู้เรียนที่ประกอบอาชีพแล้ว (In-service professionals) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาเนื้อหากว้างๆ ทั่วไปจนถึงการฝึกอบรมในสถานการณ์เฉพาะ นอกจากนี้ได้เสนอเพิ่มเติมว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเกิดจากองค์ประกอบดังนี้

1. กลวิธีในการสอนภาษาอังกฤษที่ทำการสอนองค์ความรู้ด้านภาษาและทักษะทางภาษาในขอบเขตเนื้อหาเฉพาะโดยใช้กิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสาร

2. การฝึกอบรมด้านการสื่อสารเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการในการสื่อสารทั้งหมดโดยเน้นเนื้อหาทั้งทางด้านรูปแบบของภาษาและกระบวนการสื่อสาร

3. หลักในการเรียนการสอนที่ใช้คือ ใช้บริบทของเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในสาขาวิชาเฉพาะด้าน

ในฐานะที่การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) เป็นการเรียนการสอนที่จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง ดังนั้นวัตถุประสงค์จึงต้องแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนและทดสอบดูได้ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) จึงมิใช่เป็นการสอบไล่ทั่ว ๆ ไปเท่านั้น และนักศึกษาจะต้องเรียนเพื่อสามารถปฏิบัติตามบทบาทนั้น ๆ ได้ เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเลขานุการ ก็คือ ทดสอบว่าเขามีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดีหรือไม่ เป็นการเน้นความสำเร็จในการแสดงออกโดยใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ทศนคติในปัจจุบันเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษก็ให้ความสำคัญต่อการสื่อความหมาย คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อตอบโต้ให้เป็นที่เข้าใจได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ (เพื่ออาชีพ) ซึ่ง

Brumfit (1997, อ้างถึงใน สมถวิล ธนะโสภณ, 2544) ยอมรับว่า การใช้วิธีการสอนแบบสื่อสาร (Communicative Approach) เหมาะกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ (เพื่ออาชีพ) เป็นอย่างมาก

สรุป การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) เกิดขึ้นจากความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเฉพาะสาขาอาชีพโดยเน้นที่ความสำคัญของผู้เรียน และความต้องการในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในงานอาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

จากการศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ จะใช้กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้บริบทเนื้อหาในเรื่องของอาชีพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ (Brieger, 1995; Bachman, 1990; Savignon, 1997; Canale & Swain, 1980; Chomsky, 1966; Hutchinson & Waters, 1989; Hymes, 1981; Gagne, 1985; Nunan, 1988; Robinson, 1991; Strevens, 1978; Webb, 1983; Widdowson, 1978; Gagne, 1985; Oxford, 1990; Littlewood, 1991; Williams, 1994; สุมิตรา อังวัฒนากุล, 2539; รูปทอง กว้างสวัสดิ์, 2545) และได้สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

แนวคิดองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ	สมรรถนะทางทฤษฎีและโครงสร้างของภาษาเพื่ออาชีพ (Grammatical Competence for Careers)	สมรรถนะทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมในงานอาชีพ (Sociolinguistic Competence in Careers)	สมรรถนะทางความเข้าใจในระดับข้อความเกี่ยวกับงานอาชีพ (Discourse Competence for Careers)	สมรรถนะทางการใช้กลวิธีในการสื่อสารความหมายทางอาชีพ (Strategic Competence for Careers)	สมรรถนะทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสารเพื่ออาชีพ (Metacognitive Competence for Careers)
Bachman (1990)	✓	✓	-	✓	-
Canale & Swain (1980)	✓	✓	✓	✓	-
Chomsky (1966)	✓	✓	✓	-	-
Gagne (1985)	✓	✓	✓	✓	✓
Hymes (1981)	✓	✓	✓	✓	-
Littlewood (1991)	✓	✓	✓	✓	-
Oxford (1990)	✓	✓	✓	✓	✓
Widdowson (1978)	✓	✓	✓	✓	-
Savignon (1983)	✓	✓	✓	✓	-
Williams (1994)	✓	✓	✓	✓	-
สุมิตรา อังวัฒนากุล (2539)	✓	✓	✓	✓	-

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ พบว่า สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ดังต่อไปนี้ 1) สมรรถนะทางกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษาเพื่ออาชีพ (Grammatical Competence for Careers) 2) สมรรถนะทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมในงานอาชีพ (Sociolinguistic Competence in Careers) 3) สมรรถนะทางความเข้าใจในระดับข้อความเกี่ยวกับงานอาชีพ (Discourse Competence for Careers) 4) สมรรถนะทางการใช้กลวิธีในการสื่อความหมายทางอาชีพ (Strategic Competence for Careers) และ 5) สมรรถนะทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสารเพื่ออาชีพ (Metacognitive Competence for Careers)

โดยสรุปองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการปรับบริบทการสื่อสารเพื่ออาชีพตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 5 สมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะทางกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษาเพื่ออาชีพ (Grammatical Competence for Careers) หมายถึง ความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจน การสะกด และการออกเสียง เกี่ยวกับงานอาชีพ

2. สมรรถนะทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมในงานอาชีพ (Sociolinguistic Competence in Careers) หมายถึง การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับบริบทการทำงาน อาจกล่าวได้ว่า การใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การสอบถามและการให้ข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. สมรรถนะทางความเข้าใจในระดับข้อความเกี่ยวกับงานอาชีพ (Discourse Competence for Careers) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical form) กับ ความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกันเกี่ยวกับงานอาชีพ เช่น สามารถถามและตอบตรงกับที่สื่อสารได้

4. สมรรถนะทางการใช้กลวิธีในการสื่อความหมายทางอาชีพ (Strategic Competence for Careers) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารในการทำงานประสบความสำเร็จ เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

5. สมรรถนะทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสารเพื่ออาชีพ (Metacognitive Competence for Careers) หมายถึง การควบคุมและประเมินความคิดของตนเอง เพื่อควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญาและกระบวนการคิด ให้มีความตระหนักในงานที่ทำและสามารถใช้ยุทธวิธีทำงานจนสำเร็จอย่างสมบูรณ์

บทสรุป

ผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตามเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเริ่มต้นตั้งแต่ ความหมายของสมรรถนะ ตามมาด้วยสิ่งที่จะทำให้เกิดสมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ ถ้าเกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงด้านเดียว จะไม่ถือว่าเกิดสมรรถนะ การใช้เครื่องมือในการวัดสมรรถนะซึ่งทำด้วยวิธีการที่หลากหลาย ความหมายของสมรรถนะ การสื่อสารภาษาอังกฤษ สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) องค์ประกอบการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ที่ประกอบด้วย 1) กลวิธีในการสอนภาษาอังกฤษที่ ทำการสอนองค์ความรู้ด้านภาษาและทักษะทางภาษาในขอบเขตเนื้อหาเฉพาะโดยใช้กิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสาร 2) การฝึกอบรมด้านการสื่อสารเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการในการสื่อสารทั้งหมดโดยเน้นเนื้อหาทั้ง ทางด้านรูปแบบของภาษาและกระบวนการสื่อสาร 3) หลักในการเรียนการสอนที่ใช้คือ ใช้บริบทของเนื้อหาเกี่ยวกับการ

ประกอบอาชีพในสาขาวิชาเฉพาะด้าน และองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้ 1) สมรรถนะทางกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษาเพื่อ อาชีพ (Grammatical Competence for Careers) 2) สมรรถนะทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมในงานอาชีพ (Sociolinguistic Competence in Careers) 3) สมรรถนะทางความเข้าใจในระดับข้อความเกี่ยวกับงานอาชีพ (Discourse Competence for Careers) 4) สมรรถนะทางการใช้กลวิธีในการสื่อความหมายทางอาชีพ (Strategic Competence for Careers) และ 5) สมรรถนะทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสารเพื่ออาชีพ (Metacognitive Competence for Careers)

ผู้เขียนหวังว่าบทความดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการนำองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่ออาชีพตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปปรับ ประยุกต์ออกแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติและ คุณลักษณะ ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ โดยผ่านการตรวจของผู้ทรงคุณวุฒิ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *นโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปีพุทธศักราช 2557*. เข้าถึงได้จาก <http://english.obec.go.th/english/2013/index.php/th/2012-08-08-10-26-5/60-2014-04-05-08-29-13>
- ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2554). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสมรรถนะ*. เข้าถึงได้จาก <http://competency.rmutp.ac.th/doc.>
- ฐิตียา เรือนนระ. (2560). รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ส่งเสริม สมรรถนะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(3) 72-85
- ดารณี ตันติวงศ์ไชยชาญ. (2537). *การนำเสนอโครงการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพสำหรับครู ภาษาอังกฤษในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiedresearch.org/thaied>
- ดาว แสงบุญ. (2543). *การสร้างเอกสารการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการท่องเที่ยว สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัด เชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์จำกัด (มหาชน).
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2539). *แนวคิดและเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล ธนโสภณ. (2544). *คู่มือการจัดการเรียนรูกรูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมบัติ คชสิทธิ์, จันทน์ อินทรสุด และธนกร สุวรรณพถุฒิ. (2560). การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนยุค THAILAND 4.0. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 7(2) 175-188.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐาน สมรรถนะอย่างง่าย ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

- สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580*. เข้าถึงได้จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- อานนท์ ศักกรวิษณุ. (2547). แนวความคิดเรื่องสมรรถนะเรื่องเก่าที่เราหลงทาง. *จุฬาลงกรณ์วารสาร*, 16(64), 57-78.
- Bachman, L. F. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford: Oxford University Press.
- Boyet L. B. (2014). *Communicative Competence and Language Learning Styles of Prospective Teachers of English*. International Refered Research Journal.
- Byram, M. S. (2012). *The Common European Framework of Reference: The Globalization of Language Education Policy*. Multilingual Matters.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*, 1, 1-47.
- Chomsky, N. (1966). *Cartesian Linguistics*. New York: Harper and Row.
- Kohn, K. (2009). *Computer assisted foreign language learning* In K. Knapp & B. Seidlhofer (eds.), *Handbooks of Applied Linguistics: Vol. 6. Foreign Language Communication and Learning*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Gagné, M. R. (1985). *The Conditions of Learning and Theory of Instruction* (4th ed.). New York: Holt, Rinehart, and Winston.
- Herrera, G. S., & Murry, G. K. (2005). *Mastering ESL and Bilingual Methods: Differentiated Instruction for Culturally and Linguistically Diverse (CLD) Students*. Boston: Allyn and Bacon.
- Hymes, D. (1981). *"In Vain I Tried to Tell You": Essays in Native American Ethnopoetics*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Littlewood, W. (1991). *Communicative Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, R. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. University of Alabama. Boston: Heinle & Heinle publications.
- Savignon, S. J. (1983). *Communicative Competence : Theory and Classroom Practice Reading*. Reading, MA : Addison-Wesley.
- Widdowson, H. G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University.
- William, W. (1994). *Teaching English as a second language*. London: Longman.